

РЕШЕНИЕ

№ 1009

гр. София, 19.02.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-29 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Радост Бошнакова

при участието на секретаря Михаела Огн. Митова
като разгледа докладваното от Радост Бошнакова Гражданско дело № 20221100113239 по описа за 2022 година

Предявен е иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ.

Ищецът Ж. И. М. излага следните обстоятелства за обосноваване на искането си: повдигнато на 27.07.2017 г. обвинение от Специализирано звено Антикорупция при СГП за престъпление по чл. 213а, ал. 31 чл. 144, ал. 3 във вр. с ал. 1 от НК и други, представляващи тежки умишлени престъпления, производството по което след отделянето му от пр. пр. № 10019/2017 г. и образуването на ДП № 8/2019 г. на СО – СП, пр. пр. № 41/2019 г. е прекратено на 31.07.2020 г. по първоначално повдигнатите му обвинения за престъпления по чл. 214, ал. 2, чл. 213а, ал. 3 и чл. 269, ал. 1 от НК и стабилизирано след обжалване на 22.12.2020 г.; взета спрямо него мярка за неотклонение „парична гаранция“ от 100000 лева, намалена след обжалване на 10000 лева, и наложени обезпечителни марки; разпространяване на повдигнатото срещу него обвинение на нарочна пресконференция и довело до подаване на оставката му като депутат от 44 НС; преживени унижения и депресивно състояние, засягане на изградените му авторитет и добро име като публична личност и дългогодишен ръководител на ПП ГЕРБ Добрич, влошаване на здравословното му състояние с посттравматично стресово разстройство и предсърдно трептене и това на неговите близки от преживяното. Претендира справедливо обезщетение за наведените в исковата молба неимуществени вреди в размер на 200000 лева, заедно със законната лихва от 30.07.2020 г. и разноските по производството.

Ответникът ПРОКУРАТУРАТА на Република България в законоустановения срок оспорва иска, възразявайки за: липса на доказателства за твърдяните вреди и

причинната им връзка с обвинението; завишаване на размера на претендираното обезщетение за неимуществени вреди съобразно принципа на чл. 52 от ЗЗД, включително и поради наличието на паралелно наказателно производство, по което ищецът е осъден с влязла в сила присъда, и за недължимост на лихвата.

Съдът, като прецени всички доказателства и доводи на страните съгласно чл. 235, ал. 2 от ГПК, приема за установено следното:

С постановление от 27.07.2017 г. по ДП № 10019/2017 г. по описа на СГС, ищецът Ж. М. е бил привлечен в качеството на обвиняем, затова че:

- на неустановена дата в началото на 2011 г. в гр. Добрич, с цел да принуди А.П. да се разпорежи с вещ – сумата от 3500 лева, сумата от 2000 лева, сумата от 6000 лева, както и да даде безвъзмездно климатична система на стойност около 4000 лева, го заплашил с тежки последици за него – престъпление по чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. с ал. 1 от НК;

- на неустановена дата през месец декември 2011 г. в гр. Добрич се закарнал с убийство на И.С.Н. - престъпление по чл. 144, ал. 3, вр. с ал. 1 от НК;

- в периода от неустановена дата в началото на 2012 г. до неустановена дата в началото на 2013 г., в гр. Добрич, при условията на продължавано престъпление с четири деяния, с цел да принуди А.П. да се разпорежи с вещ – да му даде безвъзмездно общо 4 тона суров суджук от телешко, еленско и свински и 60 килограма филе Е. и телешка пастърма, го заплашил с друго противозаконно действие, с тежки последици за него – престъпление по чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. с ал. 1, вр. с чл. 26, ал. 1 от НК;

- на неустановени дати през 2014 г., при условията на продължавано престъпление – с две деяния, направил опит да помогне на лице – К.К., извършило престъпление, да бъде осуетено спрямо него наказателното преследване и да остане ненаказано – престъпление по чл. 294, ал. 1, вр. с чл. 18, ал. 1, вр. с чл. 26, ал. 1 от НК;

- на неустановени дати през 2015 г. при условията на продължавано престъпление с три деяния, употребил заплашване, с цел да принуди орган на власт – К.Х. да извърши нещо по служба – да задържи А.П., да извърши предварителна проверка по начин, че да бъде образувано наказателно производство, да анулира фиш за извършено нарушение по ЗДвП - престъпление по 269, ал. 1, вр. с чл. 26, ал. 1 от НК;

- на неустановена дата през м. април 2017 г., направил опит да принуди Д.Р., да извърши нещо противно на волята му – престъпление по чл. 143, ал. 1, вр. с чл. 18, ал. 1 от НК.

С постановлението за привличане спрямо ищеца Ж. М. е била взета мярка за неотклонение “Парична гаранция“ в размер на 20000 лева, като с постановление от 31.07.2017 г. спрямо него е била наложена и мярка за процесуална принуда “Забрана за

напускане на пределите на Република България“.

С определение от 04.10.2017 г., постановено по н.ч.д. № 4605/2017 г. по описа на СГС, 5-ти състав, е допуснато обезпечение по ДП № 10019/2017 г. по описа на СГС за наказанията “глоба“ и “конфискация“ за престъплението по чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. ал. 1 от НК чрез налагане на обезпечителна мярка възбрана върху недвижими имоти.

С постановление от 02.05.2018 г. досъдебното производство е прието по компетентност в Специализираната прокуратура на основание чл. 411а, ал. 1, т. 3 от НПК – с оглед продължаване на разследването за деянието по 214, ал. 2, вр. чл. 213, ал. 3, т. 2 от НК, подсъдно на СпНС като първа инстанция, по което е образувано ДП № 61/2018 г. по описа на СО - СП. С постановление от 12.07.2018 г. досъдебното производство спрямо ищеца Ж. М. е било частично прекратено за престъплението по чл. 144, ал. 3, вр. ал. 1 от НК.

С постановление от 04.01.2019 г. досъдебното производство е разделено, като материалите относно обвинението на ищеца Ж. М. за престъпления по чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. с ал. 1 от НК; чл. 143, ал. 1, вр. с чл. 18, ал. 1 от НК, чл. 269, ал. 1, вр. чл. 26, ал. 1 от НК и чл. 294, ал. 1, вр. с чл. 18, ал. 1, вр. с чл. 26, ал. 1 от НК са отделени в нов номер в СП – пр. пр. № 41/2019 г., и в СО - СП – ДП № 8/2019 г.

С постановление от 24.06.2019 г. по ДП № 8/2019 г. по описа на СО – СП, пр. пр. № 41/2019 г. по описа на СП, предявено на 27.06.2019 г., ищецът Ж. М. е привлечен в качеството на обвиняем, затова че:

- в периода от 01.11.2011 г. до 31.12.2011 г., в гр. Добрич, при условията на продължавано престъпление с четири деяния, с цел да набави за себе си имотна облага, принудил А.П., чрез заплашване, изразяващо се в отправяне на закани, да извърши нещо против волята му – да му предостави система за видеонаблюдение, мека мебел – сепаре за фирмен офис, климатична инсталация за фирмен офис и железни конструкции и с това му причинил значителни имуществени вреди в общ размер на 11900 лева, представляващи равностойността на предоставените вещи – престъпление по чл. 214, ал. 2, т. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. чл. 26, ал. 1 от НК;

- на неустановена дата през лятото на 2014 г., в лек автомобил с неустановена марка и модел, управляван от Ж. М., пътувайки от гр. София към гр. Добрич, заплашил возещия се с него, с цел да принуди К.Х., да извърши нещо, свързано с функцията му – като висшестоящ в системата на ОДМВР – Добрич да въздейства върху експерти, така че да изготвят заключение на възложената им двойна трасологична експертиза – престъпление по чл. 269, ал. 1 от НК.

С постановлението спрямо ищеца е взета мярка за неотклонение “Парична гаранция“ в размер на 10000 лева, изменена с определение от 16.07.2019 г. на Специализирания наказателен съд, 15-ти състав, по жалба на ищеца в размер на 1000

лева и отменена с постановление от 24.08.2020 г. След предявяване на постановлението за привличане на обвиняем на 27.06.2019 г. ищецът е бил разпитан по досъдебното производство, като разследването му е било предявено на 16.10.2019 г.

С постановление от 12.08.2019 г. материалите, касаещи престъпленията по чл. 269, ал. 1 от НК, вр. чл. 26, ал. 1 от НК и чл. 143, ал. 1, вр. чл. 18, ал. 1 от НК са отделени и са изпратени по компетентност в РП – Добрич, като ДП № 8/2019 г. по описа на СО – СП, пр. пр. № 41/2019 г. на СП е продължило за престъпленията по 214, ал. 2, т. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. чл. 26, ал. 1 от НК и по чл. 269, ал. 1 от НК.

С постановление от 31.07.2020 г. наказателното производство по ДП № 8/2019 г. по описа на СО – СП, пр. пр. № 41/2019 г. е прекратено на основание по чл. 24, ал. 1 от НПК за повдигнатите на ищеца Ж. М. обвинения поради липса на извършен състав на престъпление от общ характер.

Постановлението за прекратяване е било обжалвано от ищеца Ж. М. по съдебен ред, като с определение от 20.10.2020 г., постановено по н.ч.д. № 2358/2020 г. по описа на СпНС, 11-ти състав, постановлението за прекратяване е било потвърдено. Срещу определението на СпНС от защитника на ищеца Ж. М. е подадена частна жалба, по която с определение от 22.12.2020 г., постановено по в.ч.н.д. № 607/2020 г. по описа на Апелативен специализиран наказателен съд, влязло в сила на 22.12.2020 г., определението на СпНС е потвърдено.

При съобразяване на изложеното се установява, че общата продължителност на наказателното производство за престъпленията по чл. 214, ал. 2, т. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. чл. 26, ал. 1 от НК и по чл. 269, ал. 1 от НК, първото от което повдигнато първоначално по ДП № 10019/2017 г. по описа на СГС, отделено в следствие по ДП № 8/2019 г. по описа на СО – СП, пр. пр. № 41/2019 г. на СП, срещу ищеца е около 3 години и 5 месеца.

По делото са представени документи относно здравословното състояние на ищеца (л. 40 – 47 от делото), от които се установяват извършвани по отношение на него медицински прегледи, в резултат на които са констатирани: реакция на тежък стрес и разстройство в адаптацията, посттравматично стресово разстройство и тахикардия при пристъпно предсърдно трептене в периода 27.07.2017 г. – 03.10.2018 г., както и заключение от проведени по отношение на ищеца Ж. М. психологически консултации през 2019 г., което по същността си представлява частна експертиза, поради което и не е годно доказателствено средство по ГПК.

Представени са още и медицински документи относно здравословното състояние на трето за настоящия спор лице – Е. М.а, както и препис от извлечение от акт за смърт отново по отношение на трето за спора лице – И. М., починал на 26.09.2018 г., и двамата родители на ищеца Ж. М..

По делото са представени и разпечатки от публикации в средства за масово осведомяване (л. 56 – 103 от делото), съдържащи информация относно провеждано наказателно производство спрямо ищеца Ж. М. в контекста на качеството му на народен представител и член на политическа партия към процесния момент.

Представена е по делото справка за съдимост от 07.02.2023 г., от която се установява, че ищецът Ж. М. е осъждан с влязла в сила на 10.03.2022 г. присъда от 21.07.2020 г., постановена по н.о.х.д. № 440/2018 г. по описа на СпНС, затова че в периода от месец февруари 2011 г. до месец ноември 2011 г., включително, в гр. Добрич, с цел да набави за себе си имотна облага, принудил А.П., чрез заплашване, изразяващо се в отправяне на закани да извърши нещо против волята му – да предостави 1 тон суров суджук на стойност 8870 лева и с това му причинил значителни имуществени вреди в размер на 7070 лева - престъпление по чл. 214, ал. 2, т. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 213а, ал. 3, т. 2 от НК, за което му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от две години, чието изпълнение е отложено за срок от четири години.

За установяване на претърпените от ищеца неимуществени вреди по делото са събрани гласни доказателствени средства чрез разпит свидетеля П.М. – приятел на ищеца. От показанията на свидетеля се установява, че същият е запознат с водените срещу ищеца наказателни производства, които придобили популярност в обществото с оглед на обстоятелството, че към процесния момент ищецът бил депутат. Посочва, че градът, в който живеели, бил малък и новината бързо била разпространена. Воденото срещу ищеца наказателно производство за множество престъпления се отразило неблагоприятно върху здравословното и психическото му състояние – дистанцирал се, станал мълчалив и затворен, получил аритмия на сърцето, посещавал психиатър и се наложило да приема хапчета. Наред с това заради повдигнатите обвинения от ищеца се дистанцирали познати и бизнес партньори, с които до момента поддържал отношения.

Свидетелят излага в показанията си, че наказателното производство и стресът, породен от него, се отразили неблагоприятно и върху родителите на ищеца. Бащата на ищеца починал, а майка му изпаднала в тежко здравословно състояние и се наложило да бъде приета няколко пъти в психиатрия, след което развила и онкологично заболяване.

Съдът при преценката им съобразно чл. 172 от ГПК цени за достоверни показанията на свидетеля за тези обстоятелства, тъй като същите са непротиворечиви, възпроизвеждат лични и непосредствени възприятия за състоянието на ищеца и се потвърждават от другите данни по делото.

По делото е прието заключение на съдебно-медицинска експертиза, изготвена при съобразяване на представените по делото писмени доказателства, фактическите

изводи на което съдът възприема като обективно и компетентно дадени от вещото лице (л. 169 – 171 от делото). От заключението на вещото лице се установява, че през 2018 г. при ищеца е констатирано заболяване, представляващо развитие на персистиращо предсърдно мъждене със спонтанно възстановяване на синусовия ритъм и изразяващо се в наличието на фиброзни промени най-често в лявото предсърдие, което съгласно вещото лице не е било от естество да бъде предизвикано от воденото срещу ищеца наказателно производство. Установява се, че ищецът е бил хоспитализиран на 01.10.2018 г. поради висока сърдечна честота, като с оглед на неясната давност на възникването на тахикардията е било взето решение да се осъществи контрол на камерната честота и да се провежда профилактика за емболичен инцидент с антикоагулант, в съответствие с което е приложено и съответното лечение. Установява се още и че към момента на изготвяне на експертното заключение ищецът е бил в добро общо състояние, на постоянна антиаритмична терапия с Ритмонорм и Бета блокер (Конкор) за контрол на камерната честота, като въпреки провежданото лечение се оплаквал от ежедневни пристъпи от сърцебиене главно във вечерните часове, характерът на които оплаквания не бил установен.

По делото е прието заключение и на съдебно-психиатрична експертиза, фактическите изводи на което в областта на специалиста съдът възприема като обективно и компетентно дадени от вещото лице (л. 172 – 189 от делото). От заключението на вещото лице се установява, че в резултат на повдигнатото обвинение ищецът Ж. М. и продължителния наказателен процес е развил остра стресова реакция с психогенно стеснение на съзнанието, преминало в разстройство в адаптацията – прохитрахирана депресивна реакция, която е продължила около 3 години, до окончателното приключване на наказателното производство. През процесния период ищецът е получавал тежки психически кризи с интензивни страхови изживявания и вегетативна симптоматика. В допълнение на това вещото лице е посочило наличието на данни за настъпила соматизация на психичното разстройство с кардиологични проблеми, аритмия и повишено кръвно налягане, в която част обаче заключението не следва да бъде ценено, доколкото от представената съдебно-медицинска експертиза се установи, че констатираното заболяване не е било от естество да бъде причинено в резултат на воденото срещу ищеца наказателно производство.

Установява се още и че към момента на обследване на ищеца е било налице хиподепресивен синдром, като остатъчно явление на прекараната по-тежка депресивна реакция. Ищецът бил емоционално леко потиснат, вътрешно напрегнат и ставал тревожен, когато разказвал за преживяното. Споделял актуални данни за потиснато настроение, липса на жизнен тонус и инициативност, инсомния, свързана със спомени и песимистични размисли за бъдещето, неувереност и страх да предприеме нещо по-сериозно в бизнеса и личния си живот, вегетативни и соматични нарушения – сърцебиене, аритмия и повишено кръвно налягане.

Съгласно заключението ищецът е повеждал медикаментозно лечение с продължителност около 3 години след получената психотравма, от което същият без съмнение се е нуждаел, като продължава да се нуждае от едно по-сериозно медикаментозно лечение и психотерапия.

Други доказателства не са ангажирани в предвидените от закона срокове.

При така установените факти съдът приема от правна страна следното:

Отговорността на Прокуратурата на Република България се претендира на основата на разпоредбите на чл. 46, ал. 1 от НПК и чл. 52, ал. 3 от НПК, съгласно които прокурорът повдига и поддържа обвинението за престъпление от общ характер и осъществява ръководство и надзор върху разследващите органи в рамките на досъдебното производство. Следователно Прокуратурата на Република България (като централизирана и единна система) е пасивно материално легитимирана да отговаря по предявените искове, тъй като осъществява ръководство и надзор върху разследващите органи в рамките на досъдебното производство (чл. 52, ал. 3 от НПК), включително и върху действията по повдигане на обвинение и по разследване на същото (чл. 219, ал. 1 от НПК). Съгласно чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от органите на дознанието, следствието и прокуратурата от незаконно обвинение в извършване на престъпление, ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление. Следователно основателността на иска предполага осъществяването на следните материалноправни предпоставки в съотношение на кумулативност: срещу ищеца да е било повдигнато обвинение в извършване на престъпление от общ характер; наказателното производство срещу него да е прекратено, тъй като не е извършил деянието или извършеното деяние не е престъпление; да е претърпял вреди и между незаконното действие на правозащитните органи и неблагоприятните последици (вредите) да е налице причинно следствена връзка, като тези елементи от фактическия състав на иска подлежат на доказване от ищеца съобразно правилото на чл. 154, ал. 1 от ГПК.

В чл. 4 от ЗОДОВ е предвидено, че отговорността на държавата е за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това дали са причинени виновно от длъжностното лице. Следователно държавата носи пълна имуществена отговорност - осигурява пълна обезвреда на претърпените вреди, пропуснатите ползи, болките и страданията, които са претърпели гражданите от незаконосъобразното поведение на държавните органи и служители, като нейната отговорност е гаранционна и обективна, поради което не е необходимо вредите да са причинени виновно от длъжностните лица.

Съгласно т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по тълк. дело № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС отговорността на държавата за вреди от незаконни действия

на правозащитни органи възниква от момента на влизане в сила на прокурорския акт за прекратяване на наказателното производство. Поначало прокурорският акт за прекратяване на наказателното производство не влиза в сила, дори когато е съобщен на всички засегнати лица по чл. 243, ал. 3 от НПК, защото може служебно да бъде отменен от по-горестоящ прокурор, ако не е обжалван, а когато е обжалван - определенията на съда подлежат на проверка по реда на глава тридесет и трета „Възобновяване на наказателни дела“ (чл. 419, ал. 1 от НПК). Стабилитетът на постановлението за прекратяване на наказателното производство по смисъла на т. 4 от Тълкувателното решение № 3 от 22.04.2005 г. на ОСГК на ВКС, като основание за възникване на отговорността на държавата за вреди от незаконни действия на правозащитни органи, изисква същото да е съобщено на лицето, което претендира вредите по реда на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ и лицето да не е поискало наказателното производство да продължи и да завърши с постановяване на оправдателна присъда (така решение № 353 от 06.11.2015 г. по гр. д. № 892/2015 г. на ВКС, ГК, IV ГО, и други, които настоящият състав на съда възприема). Доколкото наказателното производство е прекратено с постановление на прокурора, потвърдено при осъществения спрямо него съдебен контрол, за ответника Прокуратурата на РБългария е възникнала отговорността за причинените на ищеца Ж. М. вреди в причинна връзка с воденото срещу него наказателно производство по обвинение за престъпления по чл. 214, ал. 2, т. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. чл. 26, ал. 1 от НК и по чл. 269, ал. 1 от НК, първото от което е повдигнато първоначално по ДП № 10019/2017 г. по описа на СГС, материалите по което в следствие са отделени и е образувано ДП № 8/2019 г. по описа на СО – СП, пр. пр. № 41/2019 г. на СП, по което повторно е повдигнато обвинение за престъплението по чл. 214, ал. 2, т. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. чл. 26, ал. 1 от НК, както и за престъпление по чл. 269, ал. 1 от НК.

Установи се по делото, че ищецът Ж. М. първоначално е привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 214, ал. 2, т. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. чл. 26, ал. 1 от НК с постановление от 27.07.2017 г., като в следствие, поради изпращането на делото по компетентност на Специализираната прокуратура, с постановление от 24.06.2019 г. той повторно е привлечен като обвиняем за същото деяние, както и за престъпление по чл. 269, ал. 1 от НК. Така образуваното до-съдебно производство срещу ищеца Ж. М. се установи и че е прекратено с постановление от 31.07.2020 г., на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК, поради това че деянието не съставлява престъпление. При осъществения съдебен контрол постановлението за прекратяване на производството е потвърдено с окончателно определение от 22.12.2020 г., постановено по в.ч.н.д. № 607/2020 г. по описа на АпСНС.

За да бъде ангажирана отговорността на ответника обаче, следва да бъде установено и наличието на причинна връзка между вредите, чието обезщетяване се претендира, и обвинението в престъпление, образуваното за което наказателно

производство срещу ищеца е било прекратено. За твърдените неимуществени вреди са събрани гласни доказателствени средства, от които се установява, че провежданото срещу ищеца Ж. М. досъдебно производство за период от около 3 години и 5 месеца се е отразило неблагоприятно върху психическото му състояние. Обезщетението за тези неимуществени вреди според константната практика на ВКС се дължи и когато не са ангажирани доказателства за тях, тъй като е нормално такива вреди да са търпени (така решение № 427 от 16.06.2010 г. по гр. д. № 273/2009 г., на ВКС, III ГО, решение № 457 от 25.06.2010 г. по гр. д. № 1506/2009 г. на ВКС, IV ГО, и други), но такива доказателства са и ангажирани в настоящото исково производство. Ето защо, при наличието на незаконно обвинение за престъпление срещу ищеца, без съмнение за него са произтекли неимуществени вреди, чийто размер следва да се определи от съда по справедливост.

Негативните емоции и страдания на лицето при обвинение за извършено престъпление, което ищецът не е извършил, не се нуждаят от конкретни доказателства по отношение на своя размер и подлежат на обезщетяване в реален, а не в символичен паричен еквивалент (така решение № 483 от 9.06.2010 г. по гр. д. № 1091/2009 г. на ВКС, II ГО). Предвид на изложеното, съдът приема, че провежданото наказателно производство се е отразило неблагоприятно на правната сфера на ищеца, като неблагоприятните изменения са настъпили в пряка причинно-следствена връзка с провежданото спрямо него наказателно производство по обвинения за извършени престъпления по 214, ал. 2, т. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. чл. 26, ал. 1 от НК и престъпление по чл. 269, ал. 1 от НК, респективно че са налице предпоставките за ангажиране на отговорността на ответника по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ.

Съгласно чл. 52 от ЗЗД, приложим предвид пар. 1 от ЗР към ЗОДОВ, обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието „справедливост” като морално-етично понятие включва „съотношението между деянието и възмездието, достойнството на хората и неговото възнаграждаване, правата и задълженията”. Осъждането, само по себе си, има ефекта на овъзмездяване, а като база за паричния еквивалент на причинената неимуществена вреда служи още и икономическият растеж, стандартът на живот и средностатистическите показатели за доходите и покупателните възможности в страната към датата на деликта. Критериите за определяне на този размер по справедливост са вида и обема на причинените неимуществени вреди, интензивността и продължителността на претърпените вреди, общовъзприетото понятие за справедливост и общото икономическо състояние на обществото (така Постановление № 4 от 1968 г. на Пленума на ВС). Обезщетението за неимуществени вреди следва да се определи съвкупно като обезвреда за цялостните последици за ищеца, като се вземат предвид конкретните обстоятелства по делото. Съдът при определяне на обезщетението, което да репарира причинените неимуществени вреди, следва да отчете характера и степента на увреждането, начина

и обстоятелствата, при които е получено, последици, тежест на обвинението, неговата продължителност, каква мярка за неотклонение е била взета по отношение на неоснователно обвиненото лице и с каква продължителност, какви други мерки за процесуална принуда са били упражнени, колко, с каква продължителност и с какъв интензитет действия по разследването с участието на обвиняемия са били извършени, ефектът на всички тези действия върху ищеца, продължителност и степен на интензитет, възраст на увредения, обществено и социално положение, като определеният му размер не следва да бъде и източник на обогатяване за пострадалия (така решение № 532 от 24.06.2010 г. по гр. д. № 1650/2009 г. на ВКС, III ГО, решение № 356 от 09.12.2014 г. по гр. д. № 2946/2014 г. на ВКС, IV ГО, решение № 480 от 23.04.2013 г. по гр. д. № 85/2012 г. на ВКС, IV ГО, решение № 28 от 06.02.2018 г. по гр. д. № 1639/2017 г. на ВКС, IV ГО, и други).

При съблюдаване на всички тези критерии съдът съобрази, че срещу ищеца Ж. М. са били повдигнати обвинения за извършени от него престъпления по чл. 214, ал. 2, т. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. чл. 26, ал. 1 от НК и по чл. 269, ал. 1 от НК, които с оглед на предвидените наказания се явяват тежки престъпления по смисъла на чл. 93, т. 7 от НК, като за престъплението по чл. 214, ал. 2, т. 2 от НК освен наказание лишаване от свобода, е предвидено и налагане на кумулативно наказание: глоба и конфискация.

Настоящият състав на съда приема, че негативните последици върху личността и психиката на обвинено в извършване на престъпление лице се подразбират от естеството на упражнената спрямо ищеца наказателна репресия. В случая за периода от 27.07.2017 г. до 22.12.2020 г., т.е. от първоначалното му привличане като обвиняем в извършване на престъплението по чл. 214, ал. 2, т. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. чл. 26, ал. 1 от НК до стабилизиране на прекратителното постановление, ищецът Ж. М. е имал неблагоприятни психични изживявания, съставляващи неимуществени вреди, подлежащи на репарирание от държавата.

Наказателното производство не се е отличавало с фактическа и правна сложност, но предвид необходимостта от отделяне на материали по първоначално образуваното досъдебно производство, и предприемането на действия по разследване, настоящият състав на съда намира, че продължителността на досъдебното производство не надвишава рамките на обичайното необходимо време за наказателното производство, което обстоятелство следва да бъде съобразено от съда с оглед на възприетото в т. 1 от ТР № 1 от 27.11.2023 г. по тълк. дело № 1/2022 г. на ОСГК на ВКС. Следва да бъде съобразено и че за период от около 3 години спрямо ищеца е била взета мярка за неотклонение “парична гаранция“, като в първоначално образуваното досъдебно производство е било е допуснато и обезпечение на глобата и конфискацията чрез налагане на възбрани върху притежавани от него недвижими имоти и е била взета мярка за процесуална принуда “забрана за напускане на

пределите на Република България“. Въпреки наложените спрямо ищеца мерки за процесния период той не е търпял ограничения на личната си свобода, които да са му причинили дискомфорт по-голям от обичайния, доколкото по делото не се установи да е сезирал по надлежен ред компетентните органи с искане да му бъде разрешено напускане на страната. От друга страна, съдът цени и поведението на ищеца, който е участвал в производството без да затруднява предприемането на процесуални действия, отнасящи се до него.

За определяне на размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди следва да бъдат съобразени и преживените от ищеца Ж. М. стрес, беспокойство и притеснения, които се установи, че са довели до остра стресова реакция, преминала в последствие в разстройство в адаптацията, за възстановяването от които е било необходимо да продължи да провежда медикаментозно лечение и да посещава психотерапия. Не се установи обаче по делото стресът от воденото срещу ищеца наказателно производство да се е отразил неблагоприятно върху здравословното му състояние с оглед на развитие на заболяване, изразяващо се в персистиращо предсърдно мъждене със спонтанно възстановяване на синусовия ритъм (така заключението на вещото лице по представената съдебно-медицинска експертиза), за което ищецът е навел твърдения.

За определяне на размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди следва да бъде съобразено и негативното влияние, което е оказало върху ищеца публичното разгласяване на наказателното производство в медийното пространство, способствало за накърняване на личната и професионалната репутация на ищеца, който към процесния момент е бил народен представител. Без да се подценява значението на последното обстоятелство обаче, следва да бъде посочено, че отзвукът на делото срещу ищеца в медиите е обусловен от обстоятелството, че същият е бил публична личност, които публични личности (сред които политици, органи на централната и местна изпълнителна власт, държавни и общински служители на ръководни позиции, общественици и др.), за разлика от частните лица, са изложени на много по-голям интерес от страна на обществото и медиите, именно във връзка със заемана от тях длъжност или позиция в обществения живот. В този смисъл, колкото по-известна е една личност (политик, депутат, магистрат, държавен или общински служител и др.), толкова повече засилен интерес, укори и намеса в частноправната си сфера се налага да понася, тъй като обществеността има право да бъде информирана (включително и чрез медиите) за действията и постъпките на този, комуто се е доверила да представлява интересите ѝ. В контекста на изложеното, медийната разгласа на обвинението срещу ищеца Ж. М. не може еднозначно да бъде определено като източник на неимуществени вреди с по-голям интензитет (решение № 44 от 03.02.2025 г. по гр. дело № 4237/2023 г. на ВКС, III г.о.).

На следващо място от значение за определяне на размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди е и дали през времетраенето на процесното незаконно наказателно преследване срещу ищеца са били водени и други наказателни производства. Извършването на престъпление преди или по време на незаконното обвинение е от значение за преценката на личността на ищеца и интензитета на негативните му изживявания, които са различни при лица, спрямо които никога не е била упражнявана процесуална принуда и при лица, които са били обект на наказателно преследване и за които е установено, че са извършили други престъпления (решение № 50193 от 11.10.2021 г. по гр. дело № 2477/2021 г. на ВКС, IV г.о.). Предвид изложеното настоящият състав на съда намира, че негативното въздействие върху психиката и емоционалното състояние на ищеца се дължи не само на процесното наказателно производство, но и на установеното за извършено с влязъл в сила съдебен акт престъпление против собствеността, което като значим факт следва да бъде отчетено при определяне на справедливия размер на обезщетението по чл. 52 от ЗЗД.

Следва да бъде посочено, че житейски логично и обосновано е воденото срещу ищеца наказателно производство да е причинило притеснения и безпокойство и сред близките и роднини на ищеца Ж. М., но доколкото в настоящото производство ищецът претендира претърпени от него неимуществени вреди, наличието на причинени вреди от наказателното производство на трети за спора лица не следва да бъдат ценени при определяне на справедливия размер на обезщетението по чл. 52 от ЗЗД.

Отчитайки гореизложените за преживените от ищеца Ж. М. стрес, несигурност и породено ограничение в контактите му, както и възрастта му към момента на привличането му като обвиняем – 53 години, съдът приема, че заместващото обезщетение на ищеца за причинените му от незаконното обвинение неимуществени вреди възлиза в размер на сумата от 3500 лева, за която сума предявеният иск за неимуществени вреди следва да бъде уважен, а за разликата над нея до пълния предявен размер от 200000 лева – отхвърлен, като неоснователен.

Частичната основателност на иска води до основателност и на акцесорната претенция по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, поради което посочената сума следва да се присъди заедно със законната лихва, която е дължима от увреждането, а то е настъпило с осъществяване на фактическия състав на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ. В конкретния случай, предвид проведения съдебен контрол по отношение на постановлението за прекратяване на наказателното производство, фактическият състав по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ следва да се счита за настъпил от момента на стабилизирането на постановлението, т.е. от момента на постановяване на окончателното определение на АпСНС - 22.12.2020 г. От този момент момент следва да бъде присъдена и законна лихва за забава върху определеното обезщетение, а акцесорната претенция за нея за периода от 31.07.2020 г. до 21.12.2020 г., включително, следва да бъде отхвърлена като неоснователна.

При този изход на спора, на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ в полза на ищеца следва да бъде присъдена сумата 231.35 лева, от които 10 лева – заплатена държавна такса и 221.35 лева – адвокатско възнаграждение за един адвокат, съразмерно на уважената част на иска върху размер на възнаграждението, възлизащ на сумата от 12650 лева, определен при съобразяване на своевременно направеното от ответника възражение за прекомерност.

На основание чл. 10, ал. 3, изр. първо ЗОДОВ при уважаване изцяло или частично на иска ответникът дължи направените разноски по производство, които възлизат по настоящото на 1055.20 лева за възнаграждения за вещи лица (л. 132 и л. 195 – 196 от делото).

По изложените съображения Софийски градски съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА ПРОКУРАТУРАТА на Република България, с адрес: гр. София, бул. „Витоша“ № 2, да заплати на Ж. И. М., ЕГН *****, с адрес: гр. Добрич, ул. „****“, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ сумата 3500 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от незаконно обвинение в извършване на престъпления по чл. 214, ал. 2, т. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 213а, ал. 3, т. 2, вр. чл. 26, ал. 1 от НК и по чл. 269, ал. 1 от НК, наказателното производство за които е прекратено с постановление от 31.07.2020 г. на прокурор при Специализираната прокуратура по пр. пр. № 41/2018 г. по описа на СП, ДП № 8/2019 г. по описа на СО – СП, заедно със законната лихва върху тази сума от 22.12.2020 г. до окончателното ѝ изплащане, и на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ сумата 231.35 лева – разноски по производството за държавна такса и адвокатско възнаграждение, като ОТХВЪРЛЯ иска за обезщетение за неимуществени вреди за разликата над уважения размер от 3500 лева до пълния предявен размер от 200000 лева и акцесорната претенция за законната лихва върху обезщетението за периода от 31.07.2020 г. до 21.12.2020 г., включително.

ОСЪЖДА ПРОКУРАТУРАТА на Република България, с адрес: гр. София, бул. „Витоша“ № 2, да заплати на СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ сумата 1055.20 лева, представляваща дължимите по производството разноски за възнаграждения за вещи лица.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчване на препис от него на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____